

**Рішення спеціалізованої вченої ради ДФ 31.035.2023 / ID 3389
про присудження ступеня доктора філософії**

Спеціалізована вчена рада Одеського національного університету імені І.І. Мечникова прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії галузі знань 03 – Гуманітарні науки на підставі прилюдного захисту дисертації «Вербальні та паравербальні засоби реалізації стратегії мітигації в англomовному художньому дискурсі» за спеціальністю 035 Філологія "26" грудня 2023 року, протокол №2.

ДЕДЕ Юлія Володимирівна, 1992 року народження, громадянка України, освіта вища: закінчила у 2015 році Одеський національний університет імені І.І. Мечникова за спеціальністю «Мова та література» та здобула кваліфікацію філолога, викладача англійської і німецької мов і літератур. Тимчасово не працює.

Дисертацію виконано в Одеському національному університеті імені І.І. Мечникова.

Науковий керівник Бігунова Наталія Олександрівна, завідувач кафедри теоретичної та прикладної фонетики англійської мови, доктор філологічних наук, професор кафедри Одеського національного університету імені І.І. Мечникова.

Здобувач має 14 наукових публікацій за темою дисертації, з них 5 статей у наукових фахових виданнях України, 9 тез доповідей на наукових конференціях:

1. Деде Ю.В. Мітігативні стратегії та тактики, якими керуються персонажі англomовного художнього дискурсу. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Філологія»*. Вип. 43, т. 2. Одеса, 2019. С. 93-97.
2. Деде Ю.В. Комунікативні тактики пом'якшення директивів в англomовному художньому дискурсі. *Закарпатські філологічні студії*. Вип. 14, т. 1. Ужгород, 2020. С.89-93.
3. Деде Ю.В. Мітігація VS негативна ввічливість (на матеріалі англomовного художнього дискурсу). *Записки з романо-германської філології*. Вип. 1 (44). Одеса, 2020. С.107-115.
4. Деде Ю.В. Мітігативні стратегії обіцянки та прохання в англomовному художньому дискурсі. *Мова: науково-теоретичний часопис з мовознавства*. Вип. 37, Одеса, 2022. С. 84-89.
5. Деде Ю.В. Особливості мелодійного оформлення мітігативних тактик в сучасному англomовному кінодискурсі. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. Вип. 66, т. 1. Дрогобич, 2023. С.112-117.

У дискусії взяли участь голова і члени спеціалізованої вченої ради та присутні на захисті фахівці:

Голова ради: Ковалевська Тетяна Юріївна, доктор філологічних наук, (спеціальність: 10.02.01 — «Українська мова»), професор, завідувач кафедри української мови та мовної підготовки іноземців Одеського національного університету імені І.І.Мечникова;

Рецензент: Морозова Ірина Борисівна, доктор філологічних наук (спеціальність: 10.02.04 — «Германські мови») професор, професор кафедри граматики англійської мови Одеського національного університету імені І.І.Мечникова:

Віддаючи належне теоретичній і практичній цінності роботи, вважаю за необхідне висловити окремі міркування рекомендаційного характеру. По-перше, коментаря потребує положення про те, що мітигація може бути не тільки стилістичною, а й логічною (С. 112). По-друге, цікаво було дізнатися алгоритм застосування тактики «туманної» відповіді як мітигативного засобу ухилення від відповіді.

Рецензент: Мікава Нана Михайлівна, кандидат філологічних наук (спеціальність: 10.02.04 - «Германські мови»), доцент кафедри іноземних мов професійного спрямування Одеського національного університету імені І.І.Мечникова:

Водночас дисертація не позбавлена деяких дискусійних моментів, обговорення яких сприятиме віднайденню істини під час процедури захисту. Бажано було б пояснити, чому здобувачка вважає докір загрозливим для «обличчя» актом.

Опонент: Приходько ганна Іллівна, доктор філологічних наук (спеціальність: 10.02.04- «Германські мови»), професор, професор кафедри англійської філології Запорізького національного університету:

Віддаючи належне науковій праці Юлії Деде, вважаю за необхідне вказати на певні дискусійні моменти, що вимагають пильнішої уваги:

1. Ґрунтовно і вичерпно проаналізувавши феномени *некатегоричності, хеджування та евфемізації*, які також є проявом негативної ввічливості, варто було б навести приклади їх уживання в художньому літературному та кінодискурсі, На нашу думку потребує пояснення теза про те, що ці феномени є комунікативними тактиками мітигації (с. 38, 40), адже вони хоча й суміжні з нею, проте нетотожні, а отже, як справедливо зазначає А.П. Романченко (с. 42), можуть працювати як комунікативні стратегії з відповідними тактиками.

2. Враховуючи теоретичні засади прагмалінгвістики, виділено об'ємний клас мовленнєвих актів, які вимагають пом'якшення (с. 67, 68 тощо). Виникає питання: «Чи використовуються інші тини мовленнєвих актів: квесетиви, бехабітиви, імперативи, експресиви, регірезентативи тощо що підлягають мітигації?»

3. Докладно розглянувши роль паравербальних компонентів у вираженні мітигації в кінодискурсі (підрозділи 3.1,3.2), авторка залишила поза увагою аналіз її мультимодального аспекту. Таке дослідження додало би завершеності цій частині дисертації. Можливо це є перспективою подальших наукових розвідок.

4. Тісно пов'язаним з попереднім є наше наступне міркування. Переосмислюючи роль невербаліки у цифровому столітті, мимоволі постають питання, який модус є вагомішим вербальний чи паравербальний; чи можливо, взагалі, встановити превалюючий модус; чи успішність будь-якої комунікації забезпечується одночасною комбінацією вербальних та паравербальних модусів?

Вважаємо, що висловлені зауваження не є визначальними і не зменшують загальну наукову новизну та практичну значимість результатів і не впливають на позитивну оцінку дисертаційної роботи. Позиції та переконання авторки мають право на відстоювання під час захисту дисертації.

Опонент: Русавська Ольга Олегівна, кандидат філологічних наук (спеціальність: 10.02.04 - «Германські мови»), доцент, доцент кафедри Англійська мова №2 в Національному університеті «Одеська морська академія».

Відзначаючи актуальність і глибину дослідження Юлії Володимирівни Деде, високий науковий рівень, важливість отриманих результатів, вважаємо за необхідне звернути увагу на певні моменти, які є дискусійними або потребують пояснень автора:

В дисертаційній праці наведено вдалу власну класифікацію мітигативних тактик, відображених в сучасному англомовному художньому дискурсі, яку докладно та переконливо проаналізовано з точки зору вербальної / невербальної експлікації в сучасному англомовному художньому дискурсі; наведено кількісні дані щодо використання цих тактик для мітигації певних загрозливих для «обличчя» мовленнєвих актів (С. 113-114). Чим можна пояснити таку кількісну розбіжність?

Українські вчені, що опікуються проблемами невербаліки, зокрема Л. В. Солощук, відносять просодичні компоненти, разом з кінесичними та

проксемічними, до невербальних комунікативних компонентів. Чому дисертантка послуговується терміном «паравербаліка» та відповідно аналізує просодичний компонент як паравербальний?

Не зовсім зрозумілим, на наш погляд, є ігнорування під час аудиторського та електроакустичного аналізу такого інтонаційного параметру, як параметр тривалості пауз усередині фраз, що актуалізують мітигативні тактики.

Висловлені зауваження не впливають на загальний високий науковий рівень роботи, її новаторський характер, теоретичну й практичну значущість, вони не стосуються змісту основних положень дослідження і не ставлять під сумнів достовірність отриманих результатів та сформульованих теоретичних висновків, що мають суттєве значення для подальшого розвитку лінгвістики. Позиції та переконання авторки мають право на відстоювання під час захисту дисертації.

Науковий керівник: Бігунова Наталія Олександрівна, доктор філологічних наук (спеціальність: 10.02.04 - «Германські мови»), професор, завідувач кафедри теоретичної та прикладної фонетики англійської мови Одеського національного університету імені І.І. Мечникова. Виступ без зауважень.

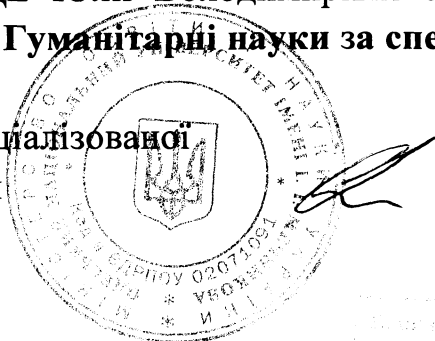
Гарант програми: Неклесова Валерія Юріївна, доктор філологічних наук (спеціальність: 10.02.04 - «Германські мови»), професор, професор кафедри граматики англійської мови Одеського національного університету імені І.І. Мечникова. Виступ без зауважень.

Результати голосування:

"За" 5 членів ради,
"Проти" — членів ради,
«Утримався» —

На підставі результатів голосування спеціалізована вчена рада присуджує ДЕДЕ Юлії Володимирівні ступінь **доктора філософії** з галузі знань **03 Гуманітарні науки** за спеціальністю **035 Філологія**.

Голова спеціалізованої
вченої ради

Ковалевська Т. Ю.

*Т. Ю. Ковалевської
голови спецради*

[Handwritten signature]